

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

Статистичко истражување за родени деца	
НМ_ВИТ.1_A_MK_2024_1	
Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура	
1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
Државен завод за статистика	
1.2	Организациска единица за контакт
одделение за статистика на населението	
1.3	Лице за контакт
Дијана Крстевска	
1.4	Звање на лицето за контакт
раководител на одделение	
1.5	Поштенска адреса
ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија	
1.6	Електронска адреса
dijana.krstevska@stat.gov.mk	
1.7	Телефонски број
00389 2 3249 417	
1.8	Факс
00389 2 3111 336	
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
01/06/2025	
2.2	Последна објава на метаподатоците

Државен завод за статистика

01/06/2025	
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците
01/06/2025	
3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците
Податоци за демографските карактеристики за секое живородено и мртвородено дете, заедно со демографските и социоекономските карактеристики на родителите. Со податоците се овозможува следење на временската и територијалната дистрибуција на раѓањата како основа за репродукција на населението и се определува наталитетот кој претставува позитивна компонента на природниот прираст на населението.	
3.2	Систем на класификации
Номенклатура на територијални единици за статистика - НТЕС, 2019; https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/NTESSIVes2019.pdf Национална класификација на занимањата, 2015 https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/NKZ_2015.pdf Системот на образование во Република Македонија во однос на ISCED2011 - Меѓународна стандардна класификација на образованието МСКОБ (2013). https://www.stat.gov.mk/KlasifikaciiNomenklaturi/2.8.14.01.pdf	
3.3	Опфат на сектор/и
не е применливо.	
3.4	Статистички концепти и дефиниции
Живородено дете се смета детето кое по раѓањето, дури и за најкратко време, покажува знаци на живот (дише, односно му работи срцето), без разлика на траењето на бременоста на мајката. Ако детето набрзо по раѓањето починало, тогаш прво се регистрира како живородено, а потоа како починато. Ако детето е родено, односно извадено од телото на мајката без никакви знаци на живот, односно ако не дишело ниту покажувало некој друг знак на живот како што е чукање на срцето или движење на мускулите се смета за мртвородено. Стапка на наталитет - претставува однос меѓу бројот на живородените деца и просечниот број на населението на средината на годината за која се пресметува, на 1000 жители. Вкупна стапка на фертилитет - го покажува веројатниот просечен број на живородени деца што би ги родила една жена од набљудуваната генерација, во фертилниот период (15-49 години), под услов на исто влијание на специфичните стапки на фертилитетот, како и во набљудуваната година, без влијание на морталитетот.	

3.5	Статистичка единица
Секое раѓање, т.е. секое живородено и мртвородено дете, евидентирано во матичната книга на родените.	
3.6	Статистичка популација
Вкупните раѓања во календарската година, случени во Република Северна Македонија. Почитувајќи ги меѓународните препораки за објавување на податоците од витална статистика, а со цел прикажување на пообјективна слика за состојбите, започнувајќи од 2004 година, Државниот завод за статистика ја промени методологијата на прикажување на податоците за виталните настани, при што во вкупниот број на витални случаи се вклучени само настаните случени во земјата. Врз основа на ваквата методологија, се пресметуваат и сите индикатори поврзани со виталните настани.	
3.7	Референтна област
Географското ниво според кое се прави публикувањето на податоците и е во согласност со Програмата за статистички истражувања: на национално, регионално и на ниво на општини. НТЕС1,2 и 3.	
3.8	Временска покриеност
Податоците се расположиви од 1947г. Непрекината серија на податоци од 1994г .	
3.9	Базен период
не е релевантно.	
4	Единица на мерење
Број на родени.	
5	Референтен период
Бројот на родени во календарска година од 01.01. до 31.12.	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија" бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.31/20) (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx) Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија" бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.31/20) (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx) Програма за статистички истражувања за периодот 2023-2027 година („Службен весник на Република Северна Македонија" бр.29/23). (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=8) ЕУ правна рамка: Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament on European demographic statistics, Regulation (EU) No 205/2014, UN Principles and Recommendations for a Vital Statistics System Revision 3.	
6.2	Споделување на податоци

Податоците редовно се споделуваат преку годишни прашалници од доменот на демографијата и доставуваат до Евростат со користење на алатката E-DAMIS:

- DEMOBAL (DEMOgraphic BALance data collection);
- NOWCAST (NOWCAST demographic data collection);
- POPSTAT (UNified DEMOgraphic data collection) како и
- годишните прашалници за: UN Statistics Division- Demographic Statistics Section- Questionnaire on Vital Statistics и Светска здравствена организација (WHO).

7 Доверливост

7.1 Доверливост - политика

Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) . 2.Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во Политиката за статистичка доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>).

7.2 Доверливост - третирање на податоците

Во согласност со член 38 од Законот за државна статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) и Политиката за доверливост (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>),индивидуалните податоци не се објавуваат.

8 Политика за објавување

8.1 Календар на објавување

Датумот на објавување на податоците се утврдува во Календарот за објавување на Соопштенија, кој се ажурира квартално.

8.2 Пристап до Календарот на објавување

<https://www.stat.gov.mk/Kalendar.aspx>

8.3 Кориснички пристап

Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија “ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.

9 Фреквенција на дисеминација

Податоците се објавуваат месечно и тримесечно како претходни податоци и како дефинитивни на годишно ниво.

10 Достапност и јасност

10.1**Соопштенија**

Соопштенијата се објавуваат квартално како претходни податоци и годишно како дефинитивни податоци и истите се достапни на ВЕБ страницата на ДЗС во поглавјето Соопштенија.

Тримесечно соопштение: Природно движење на населението, прво тримесечје 2025, претходни податоци

[https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B2%D0%BE-%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D1%98%D0%B5-2025-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8/](https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B4%D0%B2%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D1%9A%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B2%D0%BE-%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D1%98%D0%B5-2025-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8/)

Годишно соопштение: Наталитет, 2024 дефинитивни податоци

<https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/natalitet/natalitet-2024-godina-definitivni-podatofi/>

Годишно соопштение: Демографски податоци според градски и селски подрачја, по региони, дефинитивни податоци

<https://www.stat.mk/mk/stat/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%B5%D1%9A%D0%B5/naselenie/%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8-%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B8-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D1%81%D0%BA%D0%B8->

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-05-2025/>

10.2

Публикации

Месечен статистички извештај:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98/%D0%BC%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-05-2025/>

Статистички годишник на Република Северна Македонија:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/statistichki-godishnik/statistichki-godishnik-2024/>

Регионите во Република Северна Македонија:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0/%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-2024/>

Северна Македонија во бројки:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B2%D0%BE-%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%B8/%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%B2%D0%BE-%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%B8-2024/>

Макстат избор:

<https://www.stat.mk/mk/site-publikafii/makstat-izbor/makstat-izbor-2024/>

Жените и мажите во Северна Македонија, 2025: https://stat.mk/media/3dvc2npg/mk_zenite-i-mazite-2025.pdf

10.3 Онлајн база на податоци

http://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/MakStat_Naselenie_Vitalna

10.4 Пристап до микроподатоци

Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика „Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели“. (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22>).

10.5 Друго

По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби.

10.6 Документација за методологијата

Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на Државниот завод за статистика.

<http://www.stat.gov.mk/OblastOpsto.aspx?id=2>

10.7 Документација за квалитетот

Извештајот се подготвува во согласност со интерните упатства и е само за интерна употреба.

11 Управување со квалитет

11.1 Обезбедување на квалитетот

Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на Европскиот Кодекс за работа на европската статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2>) и Рамката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (ESS Quality Assurance Framework-- <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/ESS-QAF-V2.0-final.pdf>). Критериумите за квалитет се утврдени и во Законот за државна статистика во член 4б и член 4в (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>).

11.2 Оценка на квалитетот

Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнис процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) . Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.

12 Релевантност

12.1 Потребни на корисниците

Демографските податоци и индикатори кои се пресметуваат врз основа на податоците добиени од статистичкото истражување за родени, се од постојан предмет на интерес како од страна на домашната јавност така и од меѓународната (пр. институции, универзитети, медиуми и поединци) и се применуваат во градењето на политиките за научни и развојни цели во општеството. Податоците се користат директно, но исто така се користат и за пресметување на индикатори од други статистички сектори.

12.2 Задоволство на корисниците

Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.

12.3 Комплетност

не се пресметува.

13 Точност и веродостојност

13.1 Свкупна точност

Методологијата на истражувањето и начинот на прибирање на податоците обезбедуваат солиден опфат (повеќе од 97%) и точност на податоците.

13.2 Примерочни грешки

Не е применливо.

13.3 Непримерочни грешки

Во согласност со ЕУ Регулативата бр. 1260/2013 of the European Parliament on European demographic statistics, Regulation (EU) No 205/2014, не се предвидува пресметка на овие индикатори.

14 Навременост и точност

14.1	Навременост
Т + 180	
14.2	Точност
Податоците се објавуваат на денот, што е утврден (најавен) во Календарот за навременост.	
15	Кохерентност и споредливост
15.1	Географска споредливост
Постои географска споредливост на дисеминираните податоци на национално ниво и на ниво на региони. Во однос на географската споредливост со останатите европски земји, исто така е обезбедена споредливост бидејќи податоците се прибираат во согласност со европските регулативи.	
15.2	Временска споредливост
Без прекин во временската серија, обезбедена е споредливост на податоците од 1994 година.	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
не е применливо.	
15.4	Внатрешна кохерентност
Обезбедена е внатрешна кохерентност на податоците . Преку месечните и тримесечните претходни податоци во тековната година се следи опфатот и трендот на движење на третираната појава (раѓањата) со податоци од претходната година и споредба помеѓу претходните и дефинитивни податоци.	
16	Трошок и оптовареност
не е применливо.	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Ревизијата на податоците се прави во согласност со Политиката за ревизија на ДЗС: https://www.stat.mk/mk/za-nas/politiki-i-strategii/%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%98%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%86%D0%B8/	
17.2	Практика за ревизија на податоците
Не е применливо.	
18	Статистичка обработка

18.1	Извори на податоци
Изворот на податоците за ова статистичко истражување е административен, т.е. податоците се добиваат врз основа на евиденцијата/запишувањето на раѓањата во матичната книга на родени од страна на матичните служби на Управата за водење на матичните книги . Според правните прописи за водење на матичните книги, секој случај на раѓање задолжително се запишува во матичната книга на подрачјето каде што се случило раѓањето, без разлика на тоа дали мајката на роденото дете живее на тоа подрачје или не, т.е според постојаното место на живеење на мајката на роденото дете.	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Месечна.	
18.3	Прибирање на податоците
Податоците се прибират со метод на самопополнување на статистичкиот прашалник за родени (Образец ВИТ.1) од страна на извештајните единици, т.е. матичните служби. Самопополнувањето (над 98%) се врши електронски, а во останатите матични служби каде што не постои можност за електронски внес, самопополнувањето на прашалникот се врши на хартиен прашалник . Испечатената копија од електронскиот внес и пополнетите прашалници од страна на матичните служби се доставуваат (по пошта или лично) до регионалните одделенија за статистика, најдоцна до 5-ти во месецот за претходниот месец.	
18.4	Проверка на податоците
Проверка на податоците се врши во согласност со утврдени методолошки правила и упатства за контрола. Првична проверка на податоците пред и по внесувањето на податоците се врши од страна на регионалните одделенија. За следење на опфатот, пополнуваат Месечен извештај за виталната статистика ДЕМ-4 кој електронски се доставува до ДЗС, најдоцна до 10-ти во месецот за претходниот месец. За отстапувањата се контактираат извештајните единици. Потоа следи шифрирање и внес на прашалниците според утврдени методолошки правила и упатства за контрола.	
18.5	Компилирање податоци
Пополнетите прашалници по проверката и евентуалната корекција во консултација со извештајните единици т.е матичните служби, се внесуваат на електронски медиум во регионалните одделенија, преку апликација со вградени on-line контроли. Недостигот на некои податоци се обезбедува со соодветна импутација на податокот, при што се користат утврдени методолошки правила и упатства за контрола. Преземањето на внесените податоци од регионалните одделенија, т.е. нивно обединување, последователни контроли, обработка и табелирање на податоците, се врши од страна на стручното одделение во ДЗС, при што се користат утврдените методолошки правила и дефинирани критериуми за контрола.	
18.6	Прилагодување
не е применливо.	
19	Коментар
A.1	Анекси

